

Buikkatheter

Inleiding

Sinds kort heeft u een buikkatheter (supra-pubische katheter), die u voor kortere of langere tijd moet inhouden. In deze folder leest u wat het doel is van een buikkatheter en hoe u de katheter verzorgt.

Buikkatheter

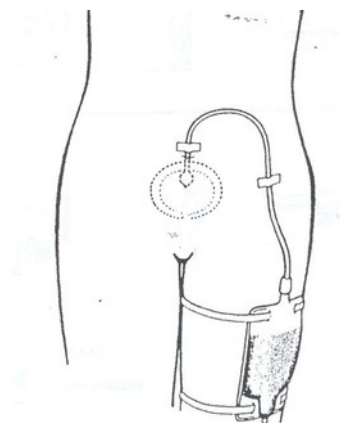
Een buikkatheter is een dun kunststof slangetje dat door de buikwand in de blaas wordt gebracht. Aan de punt van de katheter zit een ballonnetje dat gevuld is met water. Dit ballonnetje voorkomt dat de katheter uit de blaas glijdt. De katheter kan afgesloten worden met een katheterventiel of er kan een urine-opvangzak aan bevestigd worden. De katheter wordt op het bovenbeen geplakt met behulp van een huidfixatie pleister. Deze zorgt ervoor dat er niet teveel spanning op de katheter in de blaas komt te staan.

Waarom?

De blaas heeft twee functies in het urinetransport. Het dient als opslagruimte en als uitdrijforgaan van urine. Wanneer de blaas niet goed functioneert, kan de werking (gedeeltelijk) overgenomen worden door een katheter. De urine kan dan via de katheter de blaas verlaten.

Katheterventiel

Als u gebruik maakt van een katheter met een katheterventiel ontvangt u een aparte folder van de verpleegkundige.

Urine opvangzak

U heeft twee soorten zakken nodig:

- Een beenzak (dagzak) met een inhoud van 350, 500, 600 of 800 ml. Deze zak kunt u op uw boven- of onderbeen dragen met behulp van beenbandjes. De beenzak mag alleen van de katheter losgekoppeld worden als u deze vervangt.
- Een nachtzak met een inhoud van 1500 tot 2000 ml. U koppelt 's nachts de nachtzak door op de beenzak. De katheter en de been zak vormen zo een gesloten afvoersysteem. Dit systeem voorkomt dat bacteriën in de katheter of beenzak terecht komen. Hierdoor vermindert u de kans op infecties.

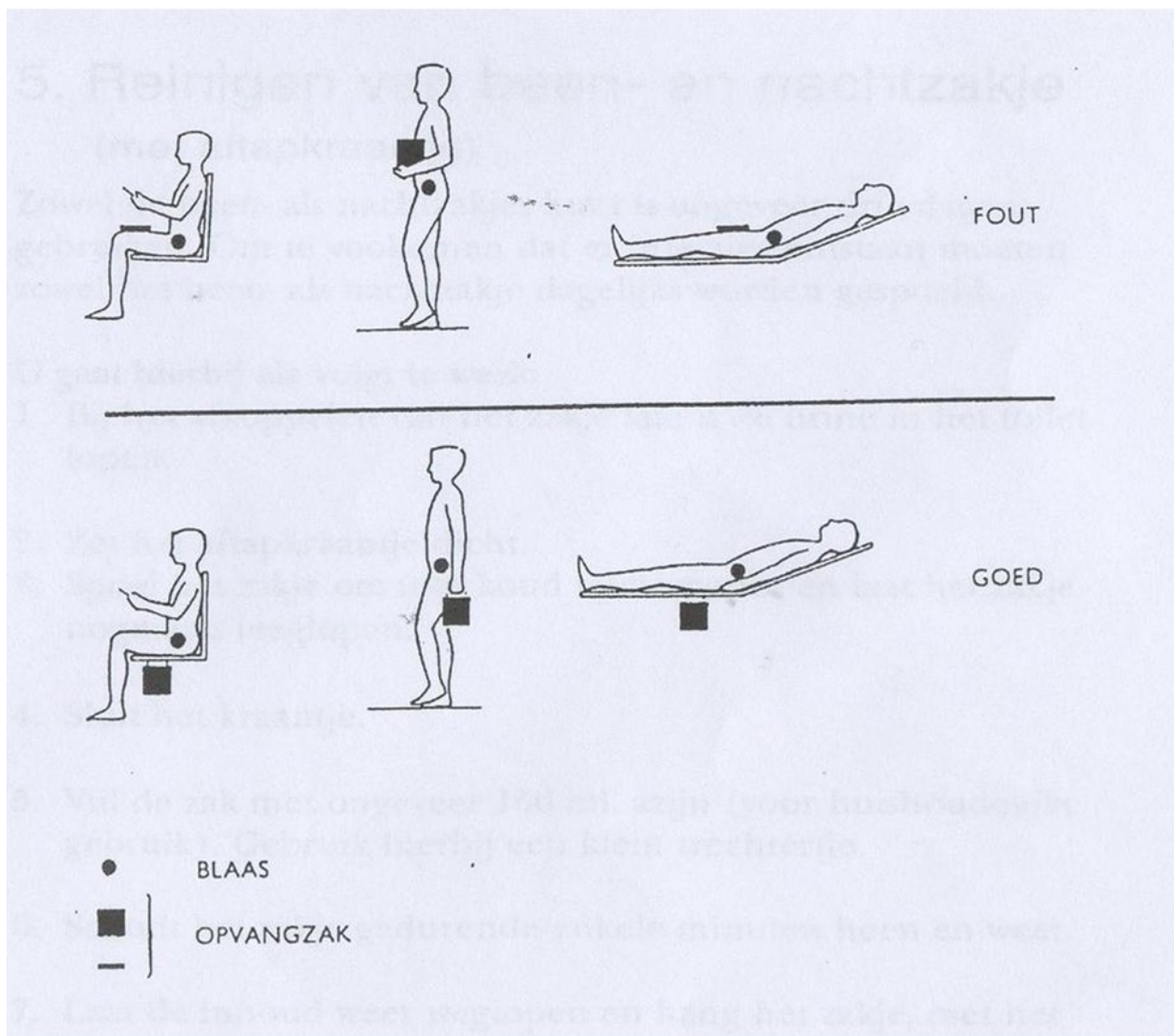
Zorg dat de urineopvangzak altijd lager hangt dan de blaas als u loopt, zit of ligt. **Kijk voor de juiste positie op de afbeelding op pagina 2.**

Leegmaken

Naarmate de beenzak zich vult, wordt deze zwaarder en voelt u de bandjes trekken. Wacht niet met het leegmaken van de beenzak totdat deze volledig vol is. Om de beenzak leeg te maken, opent u het kraantje onderaan en laat u de urine in het toilet weglopen. *Belangrijk:* vergeet niet het kraantje dicht te zetten nadat u de beenzak heeft leeg gemaakt.

Naar bed

- Voor u naar bed gaat koppelt u de nachtzak aan uw beenzak. De nachtzak heeft ruim voldoende inhoud voor een nacht, u hoeft 's nachts niet op te staan om de beenzak leeg te maken.
- De nachtzak mag niet op de grond liggen, **dit ivm met infectiegevaar**, gebruik een bedhanger om de nachtzak op te hangen. **of leg de zak in een emmer.**
- In verband met een onbelemmerde afloop van urine moet de nachtzak lager dan het matras hangen.
- Vergeet niet het kraantje van de beenzak te openen als u de nachtzak heeft aangesloten op de beenzak. 's Morgens kunt u het kraantje weer dicht zetten en de nachtzak losmaken.
- Na het legen van de nachtzak in het toilet moet u **Buikkatheter** nachtzak even doorspoelen met kraanwater.

Vervangen

De beenzak en de nachtzak vervangt u eenmaal per week. Als de urine bloederig van kleur is, sterk ruikt, veel gruis of vlokken bevat dan mag u de zakken om de drie dagen verwisselen.

Verzorging buikkatheter

Tijdens het gebruik van de buikkatheter bestaat er kans op een blaas-ontsteking omdat er een open verbinding is naar buiten. Om het ontstaan van een blaasontsteking te voorkomen, is een goede doorstroming van urine en een goede hygiëne rondom de katheter belangrijk.

- Was vóór en ná iedere handeling uw handen.
- Het is belangrijk om voldoende (1,5 à 2 liter) te drinken.
- Als er verband zit rondom de katheter bij de insteekopening, verschoon dit dan één keer per dag.
- Maak de huid rondom de katheter schoon met lauw water en een washandje. Geen zeep gebruiken.
- Leg een steriel splitgaas om de katheter en plak deze vast met een papieren pleister.
- Gebruik nooit talkpoeder of crème.
- Gedurende de periode dat u de buikkatheter heeft, zal er altijd wat 'vuil' naar buiten komen. Dit is normaal en kan geen kwaad.
- Als u koorts krijgt en er een harde schijf rondom de wond ontstaat, kunt u contact opnemen met de Polikliniek Urologie.

Vrijen

Met een suprapubische katheter is vrijen gewoon mogelijk. De katheter kan op de buik vastgeplakt worden. Als uw katheter u hindert tijdens het vrijen, aarzel dan niet de verpleegkundige of uroloog hierover te raadplegen.

Verwisselen katheter

De 1e wissel wordt in het ziekenhuis gedaan. Bij geen problemen kunne de volgende wisselingen plaats vinden in de thuissituatie door thuiszorg of huisarts. De continetieverpleegkundige zal dit voor u regelen.

Blaas legen met katheterventiel

Uw specialist spreekt met u af wanneer en hoe vaak per dag u de blaas via de buikkatheter met katheterventiel leeg laat lopen.

U gaat daarbij als volgt te werk: Nadat u 'gewoon' geplast heeft, zet u het katheterventiel open. Vervolgens laat u de urine in een maatbeker lopen. Gedurende twee dagen per week noteert u deze hoeveelheid urine (het residu). Achterin deze folder kunt u hiervoor de tabel invullen. Tijdens uw volgende polikliniek-bezoek kan de arts dan de verdere behandeling afspreken.

Belangrijk: Probeer iedere twee à drie uur te urineren om uw blaas te trainen. U hoeft hiervoor niet altijd aandrang te hebben.

Belangrijk

Als de katheter eruit gevallen is, neem dan zo snel mogelijk contact op met de Polikliniek Urologie. De katheter kan meestal zonder problemen binnen één uur weer ingebracht worden. Neem buiten kantooruren contact op met de huisartsenpost.

Een veel voorkomend probleem is dat er urine langs de katheter naar buiten komt.

Mogelijke oorzaken kunnen zijn:

- De katheter ligt dubbel of is geknikt.
- De katheter is verstopt.
- De ballon of de katheter ligt niet in de blaas.
- Er zijn blaaskrampen.

Het eerste probleem kunt u zelf verhelpen. Blijft er toch urine lekken, dan moet u contact opnemen met uw huisarts of uw behandelend uroloog in het ziekenhuis.

Tot slot

De katheter zal u niet in uw bewegingsvrijheid belemmeren. U kunt uw dagelijkse activiteiten gewoon voortzetten. Ook sporten is mogelijk. Mocht u hierover nog vragen hebben, bespreek deze dan met uw arts of verpleegkundige.

Vragen?

Wij helpen u graag. U kunt contact opnemen met de assistent of uw behandelend specialist. De polikliniek Urologie, bereikbaar op werkdagen van 8.30 – 16.30 uur:

- Locatie Langendijk, T: (076) 595 10 26
- Locatie Pasteurlaan, T: (0162) 32 74 62

